

Administratīvā procesa tiesības

Publisko tiesību nozare

1. lekcija

Nikolajs Ozoliņš

Administratīvā procesa tiesības – materiālo
tiesību normu realizācijas forma,

J.Tihomirovs

Administratīvā procesa tiesības Individuālo
lietu izskatīšanas kārtība valsts pārvaldes
institūcijās un tiesā

D.Ovsjanko

Administratīvā procesa tiesības
Administratīvo procedūru kopums

D.Bahrahs

Administratīvais procesa tiesības – ir procesuālo tiesību nozare, kas reglamentē attiecības, kas rodas publiskās administrācijas institūcijām pildot valsts pārvaldes funkcijām un tiesai īstenojot administratīvo tiesvedību.

A.Stucka

Administratīvās tiesības

PATSTĀVĪGA PUBLISKO TIESĪBU
NOZARE,
KAS REGLAMENTĒ PUBLISKĀS
PĀRVALDES IESTĀŽU IZVEIDOŠANU,
REORGANIZĀCIJU, LIKVIDĀCIJU, ŠO
IESTĀŽU KOMPETENCES NOTEIKŠANU
UN RĪCĪBU.

Iekšējais un ārējais, izņēmumi

- Jānošķirs iekšējais process – pārvaldes process, publiskajā pārvaldē
- Ārējai kas attiecās uz attiecībām ar privātpersonām
- Izņēmumi – cilvēktiesības, statuss, disciplinārsodīšana.
- Administratīvo **pārkāpumu** process (APK)

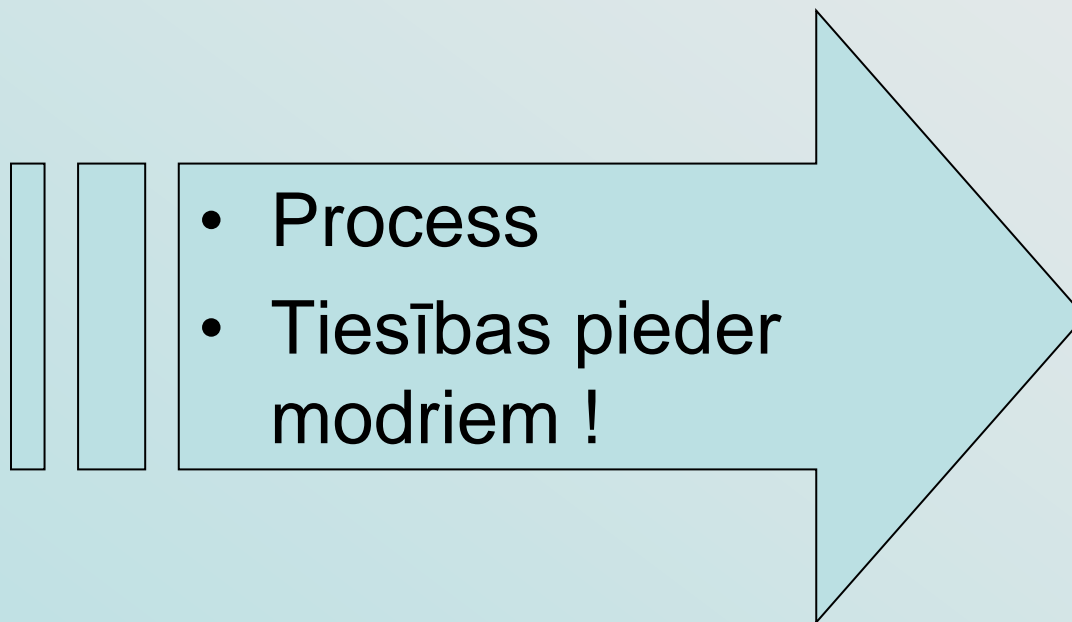
Kompetence un objektīvā izmeklēšana

- Normatīvo aktu tiesiskuma kontrole nav adm. procesa uzdevums – tā ir Satversmes tiesas uzdevums
  - Administratīvā procesa likums ievieša būtiskas pārmaiņas, un proti, administratīvajā procesā tiesai pašai ir pienākums uzraudzīt, vai lietas izskatīšanas gaitā tiek noskaidrota patiesība un rasts taisnīgs rezultāts, vai ir noskaidroti visi lietas izspriešanai būtiskie apstākļi un vai nav nepieciešami vēl kādi papildus pierādījumi.
  - Objektīvās izmeklēšanas princips ir primārā atšķirība starp lietas izskatīšanu civilprocesā un lietas izskatīšanu administratīvajā procesā.
  - Šāds princips ieviests tādēļ, ka privātpersona, pārsūdzot administratīvo aktu vai faktisko rīcību, neapšaubāmi nav līdzvērtīgs pretinieks strīdā ar valsti. Tāpēc tiesai pašai jāuzņemas iniciatīva un jāpieprasa/jāmeklē pierādījumi, kas varētu palīdzēt noskaidrot patiesību katrā konkrētajā lietā. *
- ***Objektīvās izmeklēšanas princips - interpretācija un piemērošana**

Publikācijas

- E. Levita, J. Briedes, J. Plepa, I. Višķeres, K. Jaunzemes, G. Litvina. A. Stuckas – raksti “Jurista vārdā”
- Administratīvais process tiesā J. Briedes red. 2009
- Administratīvo aktu izdošanas vadlīnijas **Rokasgrāmata 2007**

Process – tiesību un pienākumu īstenošanas dinamika

Procesā svarīgi!

- Stadijas
- Iestādes
- Termini
- Subjekti (dalībnieki)
- Argumenti un Pierādījumi
- Principi un doktrīnas
- Zaudējuma atlīdzināšana
- Izpilde

Iestāde un tiesā

- Sākās vienmēr iestādē!
- Virkne apstākļu var ietekmēt rezultātu un procesa gaitu
- Iespēja pārbaudīt tiesiskumu un lietderību!

- ***Administratīvā procesa tiesības - kārtība, kā, izejot administratīvā procesa stadijas, var panākt administratīvo materiālo tiesību normu īstenošanu attiecībās starp valsti un privātpersonu. Šīs tiesības nosaka administratīvās lietas virzību.****

****Rokasgrāmata***

- *Levits E. Par administratīva procesa vietu un funkcijām Latvijas tiesību sistēmā. Latvijas Vēstnesis, pielikums Jurista Vārds, 1998, 19.marts, nr.10/11*
- *4 Paine F.J. Vācijas vispārīgas administratīvas tiesības. Vācijas administratīvā procesa likums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2002, 34.lpp.*

Administratīvās tiesības ir cilvēktiesības
darbībā (J.Briede) - mūsdienās

ADMINISTRATĪVĀS

ADMINISTRĀRE - VADĪT, PĀRVALDĪT

Latīņu

tiesību avoti

Cēzars 100.-44.g.p.m.ē.

Cicerons 106.-43.g.p.m.ē.

Vadīšanas, pārvaldīšanas tiesības -
vēsturiski*

* J. Načisčionis Administratīvās tiesības 2009

APL objektīvās izmeklēšanas princips

- Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 103.panta otro daļu tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, **pati (ex officio) objektīvi noskaidro lietas apstākļus** un dod tiem juridisku vērtējumu, izskatot lietu saprātīgā termiņā.
- Administratīvā procesa likuma 107.panta ceturtā daļa savukārt paredz, ka, **lai prasījuma robežās noskaidrotu patiesos lietas apstākļus un panāktu tiesisku un taisnīgu lietas izskatīšanu, tiesa dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus, kā arī savāc pierādījumus pēc savas iniciatīvas** (objektīvās izmeklēšanas princips).

PUBLISKO tiesību nošķiršanas teorijas

INTEREŠU TEORIJA
SUBJEKTU TEORIJA
(ADRESĀTU TEORIJA)
PAKĻAUTĪBAS TEORIJA
(SUBORDINĀCIJAS TEORIJA)

* J. Načisčionis Administratīvās tiesības 2009

TIESĪBAS

Privāta (individa) interese

Privāta (daudziem individiem) interese, daudziem individiem līdzīga, bet **privātpersonas** interese

Privātās intereses reglamentācija tiesību aktos

Tiesību normu kopums tiesību aktos - **privātās tiesības**

Vairākuma - visas sabiedrības

vai tās daļas interese

Vairākuma interese kā publiska interese (vispārības labad)

Publiskās intereses reglamentācija tiesību aktos

Tiesību normu kopums tiesību aktos - **publiskās tiesības**

Subordinācija un līdztiesība

*

J. Načisčionis Administratīvās tiesības 2009

Forda intereses

- Liela komersanta intereses mazā novadā
- Mazā novada interese ilgtspējīgā attīstībā
- Administratīvie līgumu – Valsts ieņēmumu dienestā
- Būvniecības process
- Konkurence
- ES fondi
- Publisko lietu tiesības

Administratīvās tiesības ir saistītas ar valsts administratīvās, pārvaldes darbības regulēšanu.

Valsts pārvaldes darbība radās vienlaicīgi ar publisko varu, tāpēc pat pašos agrākajos valstiskuma attīstības etapos tika pieņemtas tiesību normas, kas regulēja atsevišķus pārvaldes darbības jautājumus.

izdošanas, apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība

- Ar administratīvo procesu visbiežāk lietota nozīmē saprot administratīvo aktu izdošanas, apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību, tomēr bez tā administratīvais process izpaužas arī kā faktiskā rīcība un uzziņas izsniegšana.
- Publiskie līgumi
- Statusa un tiesiskās attiecības pastāvēšana

Administratīvā procesa pamatmērķi

- *nodrošināt demokrātiskas, tiesiskas valsts pamatprincipu, it sevišķi cilvēktiesību ievērošanu konkrētās publiski tiesiskajās attiecībās starp valsti un privātpersonu;*
- *pakļaut neatkarīgas, objektīvas un kompetentas tiesu varas kontrolei izpildvaras darbības, kuras attiecas uz konkrētām publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu;*
- *nodrošināt tiesību normu tiesisku, precīzu un efektīvu piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās*
- *APL 2. pants.*

Jautājumi

1. Kas atšķir administratīvo procesu no citiem juridiskiem procesiem?
2. Pamatojiet apgalvojumu ka administratīvais process ir patstāvīga tiesību nozare?
3. Kādas cilvēktiesības varbūt aizkārtas administratīvā procesa laikā?